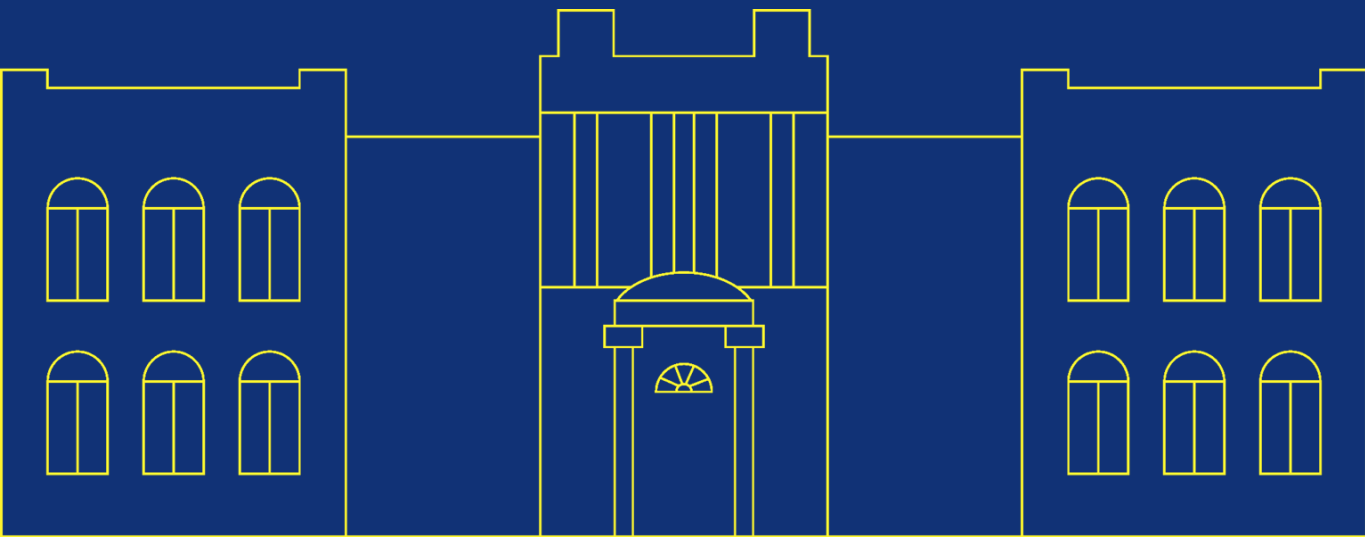

СТРАТЕГІЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ІНКЛЮЗИВНОСТІ ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПРОФЕСІЙНО ТЕХНІЧНОМУ УЧИЛИЩІ № 26 М. КРЕМЕНЧУКА

КОНТЕКСТ СТРАТЕГІЇ

Ця стратегія підготовлена в межах ініціативи "Сильні інституції ринку праці: комплексне оновлення Державної служби зайнятості та закладів професійно-технічної освіти", що впроваджується Програмою розвитку ООН (UNDP) в Україні в межах Програми «Професійна освіта в Україні / Skills4Recovery». Ця Програма реалізується Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, що діє за дорученням Уряду Німеччини. Серед видів діяльності, передбачених Ініціативою, здійснюється аналіз інклюзії та оцінка доступності двадцяти закладів ПТО, які є реципієнтами Проєкту, та розроблення стратегії підвищення рівня інклюзивності освітнього середовища для кожного з них.

МЕТА СТРАТЕГІЇ

Перетворити заклад на зразковий центр інклюзивної професійно-технічної освіти в регіоні, що забезпечує рівний доступ до навчання та розвитку для всіх категорій здобувачів, включаючи людей з інвалідністю, ветеранів та осіб із ментальними порушеннями.

СКЛАДОВІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА

Архітектурна доступність

У процесі оцінювання доступності враховувалися чинні будівельні норми, міжнародні стандарти, а також нормативно-правові акти в сфері освіти, зокрема будівельні та технічні нормативи, міжнародні стандарти, нормативно-правові акти у сфері освіти.

Інклюзивна привітність персоналу

Працівники Професійно-технічного училища №26 м. Кременчука пройшли онлайн-тестування. Опитувальник складався з 20 запитань, які охоплювали базові аспекти інклюзії: сучасну термінологію, практичні ситуації взаємодії з людьми з інвалідністю, особливості спілкування та базові принципи універсального дизайну. Середній результат становить близько 50/ 100.

Інституційна готовність

У межах дослідження вивчалась не лише архітектурна доступність закладу, а й інституційна готовність працювати з різними категоріями здобувачів освіти. Аналіз включав інтерв'ю з працівниками, спостереження під час візиту та додаткові коментарі з боку педагогічного колективу.

ПОТОЧНИЙ СТАН. ІНСТИТУЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ ТА ПРИВІТНІСТЬ ПЕРСОНАЛУ

Сильні сторони

- Заклад має практичний досвід навчання осіб з інвалідністю та ветеранів.
- Працівники демонструють високий рівень емпатії, мотивації та обізнаності в темі інклюзії.
- Керівництво закладу відзначається проактивністю й наполегливістю у впровадженні змін та пошуку ресурсів для розвитку інклюзії.
- Заклад ініціює для здобувачів освіти різні заходи та активності, що сприяють розвитку обізнаності в темі інклюзії.

Виклики

- Відсутність затвердженої політики інклюзії та призначеного координатора за розвиток інклюзії в закладі.
- Обмежений практичний досвід роботи з різними типами інвалідності.
- Неналагоджена співпраця з громадськими організаціями, яка могла б сприяти більш активному залученню здобувачів освіти до інклюзивних практик.
- Команда ще потребує додаткового навчання та підвищення кваліфікації, зокрема щодо термінології та сучасних підходів до інклюзії.

ПОТОЧНИЙ СТАН. АРХІТЕКТУРА

Сильні сторони

– У закладі частково реалізовані рішення з архітектурної доступності:

- наявний вертикальний підйомник на центральній вхідній групі в навчально-адміністративний корпус;
- у низці приміщень вже реалізовано контрастне маркування;
- встановлені елементи інформаційної навігації.

– Наявні плани та проєкти з переоблаштування простору з урахуванням принципів безбар'єрності.

Виклики

– Відсутність санвузлів

Відсутні універсальні санітарно-гігієнічні приміщення.

– Складний доступ

Відсутній безбар'єрний доступ між поверхами (немає ліфтів чи підйомних платформ)

Головний навчальний корпус є архітектурною пам'яткою, що ускладнює проведення реконструкцій для забезпечення повної безбар'єрності.

Складний технічний стан будівель, що обмежує можливості швидкого впровадження змін.

НАЯВНІ БАР'ЄРИ

Бар'єри
зовнішнього
середовища

Бар'єри входних
груп

Бар'єри
перепаду рівнів

Бар'єр
санітарних
кімнат

ДОРОЖНЯ КАРТА РЕАЛІЗАЦІЇ

2025-2026
Перший етап

- Укриття
- Інформація
- Навчальні програми

2026-2027
Другий етап

- Усунення інших бар'єрів

2027-2034

Третій етап

- Сталі програми партнерства

11 ІНІЦІАТИВ ПЕРШОГО ЕТАПУ

ІНІЦІАТИВИ ПЕРШОГО ЕТАПУ

- 1** Розбудова партнерства з громадськими організаціями
- 2** Профорієнтація та завчасне залучення потенційних здобувачів з особливими освітніми потребами
- 3** Залучення роботодавців як партнерів інклюзивної освіти
- 4** Розробка навчальних блоків про взаємодію з клієнтами з інвалідністю
- 5** Використання адаптивного та універсального обладнання.
- 6** Доступна комунікація та участь у всеукраїнській інформаційній кампанії
- 7** Технічна доступність сайту та онлайн-сервісів
- 8** Розробка онлайн-курсів як доступної теоретичної бази
- 9** Координатор з інклюзії
- 10** Власні ініціативи закладу (лекції, тренінги, тематичні дні)
- 11** Власні ініціативи закладу (лекції, тренінги, тематичні дні)

На сьогодні основним пріоритетом є безпека здобувачів освіти, обладнана санітарна кімната для МГН, доступність вебсайту.

1. РОЗБУДОВА ПАРТНЕРСТВА З ГРОМАДСЬКИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Створення системи співпраці з громадськими організаціями, реабілітаційними центрами та адвокаційними організаціями, щоб:

- надавати супровід студентам під час навчання та адаптації у закладі;
- проводити спеціалізовані навчання для працівників закладу та роботодавців;
- залучати експертів з доступності під час ремонтів чи реконструкцій;
- поширювати інформацію про інклюзивність закладу серед місцевих громад і партнерів.

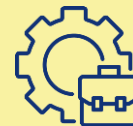
2. ПРОФОРІЄНТАЦІЯ ТА ЗАВЧАСНЕ ЗАЛУЧЕННЯ ПОТЕНЦІЙНИХ ЗДОБУВАЧІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Запровадження системної співпраці з інклюзивно-ресурсними центрами (ІРЦ), спеціальними школами та інклюзивними класами, щоб:

- завчасно виявляти потенційних вступників з інвалідністю;
- планувати їх індивідуальний маршрут навчання;
- знайомити родини та супроводжуючих з можливостями адаптації та підтримки у закладі.

3. ЗАЛУЧЕННЯ РОБОТОДАВЦІВ ЯК ПАРТНЕРІВ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Розвиток довгострокових партнерств із соціально відповідальними роботодавцями, щоб:

- організовувати навчально-виробничу практику для студентів;
- готувати робочі місця з урахуванням потреб осіб з інвалідністю;
- створювати інструменти адаптації (онбордингу) для нових працівників;
- налагоджувати постійну взаємодію: «здобувач – заклад – роботодавець» із залученням батьків або опікунів, якщо це необхідно.

4. РОЗРОБКА НАВЧАЛЬНИХ БЛОКІВ ПРО ВЗАЄМОДІЮ З КЛІЄНТАМИ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Включення до навчальних програм для професій, що передбачають спілкування з клієнтами (наприклад, перукарі, адміністратори, офіціанти, майстри сфери краси тощо), спеціальні модулі про:

- роботу та взаємодію з клієнтами з інвалідністю;
- принципи емпатії та поваги;
- уникнення дискримінаційних практик.

Такі модулі допоможуть підвищити культуру спілкування у групах та зроблять середовище безпечнішим для студентів з особливими освітніми потребами.

5. ВИКОРИСТАННЯ АДАПТИВНОГО ТА УНІВЕРСАЛЬНОГО ОБЛАДНАННЯ

- надання пріоритету універсальним та зручним для всіх користувачів рішенням при закупівлі меблів та обладнання для закладу;
- залучення до процесу відбору такого обладнання експертів з доступності, щоб забезпечити відповідність потребам різних груп користувачів.

Приклади таких меблів:

- регульовані столи та стільці;
- контрастні елементи для зручності людей із порушенням зору;
- пристрої з великими кнопками або простим керуванням;
- інше обладнання, що відповідає принципам універсального дизайну.

6. ДОСТУПНА КОМУНІКАЦІЯ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ КАМПАНІЇ

Ведення комунікацій закладу у максимально доступному для всіх форматі, а також долучення до національних кампаній про рівні можливості. Це включає:

- адаптацію сторінок у соцмережах (alt-тексти, субтитри, достатній контраст);
- публікацію історій та прикладів інклюзії в закладі;
- створення окремої сторінки на сайті («Без бар'єрів» або «Можу»);
- участь у всеукраїнських інформаційних кампаніях, щоб розповідати про можливості для всіх здобувачів освіти.

7. ТЕХНІЧНА ДОСТУПНІСТЬ САЙТУ ТА ОНЛАЙН-СЕРВІСІВ

Забезпечення доступності сайту та цифрових сервісів закладу, щоб ними могли користуватися всі, включно з людьми з інвалідністю. Це передбачає:

- адаптивний дизайн, зручний для мобільних пристроїв і комп'ютерів;
- можливість змінювати розмір шрифту та колірну схему;
- підтримку роботи зі скрінрідерами;
- швидке завантаження сторінок;
- зручну структуру меню та навігацію;
- відповідність іншим стандартам WCAG.

8. РОЗРОБКА ОНЛАЙН-КУРСІВ ЯК ДОСТУПНОЇ ТЕОРЕТИЧНОЇ БАЗИ

Розробка онлайн-курсу або серії навчальних матеріалів, які охоплюють ключові теми для підготовки та підвищення кваліфікації працівників і здобувачів освіти.

Матеріали будуть доступні у різних форматах: текст, аудіо, відео з субтитрами, що дозволять:

- забезпечити рівний доступ до знань для всіх (включно з людьми, як потребують альтернативних форматів навчання);
- зменшити навантаження на викладачів завдяки готовим матеріалам;
- швидко знайомити нових працівників чи студентів з необхідними знаннями без додаткових витрат часу;
- використовувати окремі модулі для навчання у зручний час.

9. КООРДИНАТОР З ІНКЛЮЗІЇ

Призначення у закладі координатора (або невелику команду), який відповідає за всі питання, пов'язані з інклюзією.

Така людина/команда зможе:

- узгоджувати дії між педагогами, адміністрацією та іншими сторонами;
- бути контактною особою для студентів та їхніх батьків/опікунів; супроводжувати зміни у закладі (інфраструктура, програми, підтримка);
- координувати взаємодію із зовнішніми партнерами (ГО, ІРЦ, роботодавці);
- шукати можливості для розвитку напрямку інклюзії в закладі.

10. ОРГАНІЗАЦІЯ ЗАХОДІВ ДЛЯ СТУДЕНТІВ, ПРАЦІВНИКІВ ТА ГРОМАДИ

Це можуть бути:

- лекції або зустрічі з експертами;
- тренінги з інклюзивної комунікації та роботи з людьми з інвалідністю;
- тематичні дні («День без бар'єрів», «Тиждень інклюзії» тощо).

11. ОБЛАШТУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОЇ ДОСТУПНОСТІ

1. Забезпечити доступність укриття для всіх МГН.
2. Обладнати універсальні санітарно-гігієнічні кімнати на кожному поверсі.
3. Провести аудит системи оповіщення та вебсайту закладу.
4. Розширення дверних проходів.
5. Заміна асфальтного покриття.
6. Облаштування дорожньої тактильної плитки.

ОЧІКУВАНИЙ ЕФЕКТ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Для закладу:

- **Збільшення кількості потенційних вступників:** завдяки безбар'єрності та зрозумілим правилам прийому до навчання у заклад прийдуть ті, хто раніше не міг або боявся подати документи.
- **Покращення освітнього середовища:** комфортне, безпечне та сучасне середовище для всіх учасників процесу.
- **Привабливість для партнерів і бізнесу:** соціально відповідальні роботодавці охочіше інвестуватимуть у спільні проєкти, практики та працевлаштування випускників.
- **Підготовлений колектив:** педагоги та адміністрація отримують інструменти для ефективної роботи з усіма категоріями здобувачів.
- **Менше ризиків і конфліктів:** зрозуміла комунікація та прозорі процедури допоможуть уникати непорозумінь, дискримінаційних ситуацій чи репутаційних викликів.

ОЧІКУВАНИЙ ЕФЕКТ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Для здобувачів:

- **Рівний доступ до освіти:** можливість навчатись у комфортних умовах для всіх, незалежно від стану здоров'я чи особливостей.
- **Безпечне середовище:** доступні укриття, адаптовані санітарні приміщення, продумана навігація.
- **Якісна підготовка до працевлаштування:** через партнерства з бізнесом відкривається більше практик, стажувань та шансів знайти роботу після навчання.

Для громади та країни:

- **Розширення економічно активного населення:** більше людей з інвалідністю, ветеранів та інших вразливих груп отримують професію й стають учасниками ринку праці.
- **Відновлення та розвиток економіки:** підготовка фахівців для ключових сфер у регіоні та країні, особливо в умовах війни та повоєнної відбудови.

РАЗОМ БУДУЄМО ІНКЛЮЗИВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ!

inclusivefriendly@gmail.com